

**« Кешеләрне шатландыруың –
үзеңне шатландыруыңдыр»**

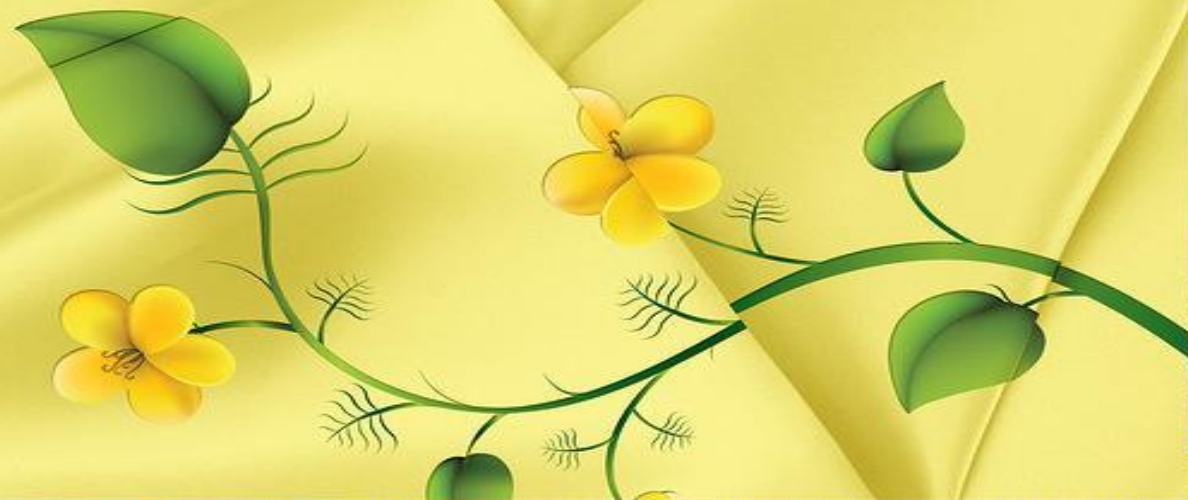
Р. Фәхретдин

«Сүзләр болыты»

Эльза Покар
Чәчкәбалы Чәчкәбалы
Жәмил Маликова Мәдинә
Мохтар Гамил
Сәгъдия Гамил Макар Газим Макара
Сәрия Сәрия Эльза Мәдинә
Гамил Гамил Эльза Маликова
Чәчкәбалы
Чәчкәбалы Маликова Мәдинә Эльза Мәдинә
Газим Мәдинә Чәчкәбалы
Покар Маликова Харитоновлар Сәгъдия Гамил
Геннадий Чәчкәбалы Газим Моhtar Жәмил
Сәгъдия
Маликова Маликова Паликова Сәгъдия

Мәдинә Маликова

«Чәчкә балы»

**МӘДИНӘ ГАБДЕЛХАК КЫЗЫ
МАЛИКОВА — КҮРЕНЕКЛЕ ТАТАР
ЯЗУЧЫСЫ, ДРАМАТУРГ**

ТОРМЫШ ЮЛЫ, ИЖАТЫ

Ул 1935 елның 5 августында Сарман районының Мортыштамак авылында туа. Шушы авылда жидееллык мәктәпне тәмамлай.

1949-1959 елларда ул Минзәлә педагогика училищесында , Казан дәүләт педагогика институтында укый. Аннан соң «Чаян» журналында корректор, “Азат хатын” журналында әдәби хезмәткәр һәм шул ук журналның җаваплы сәркатибе булып эшли.

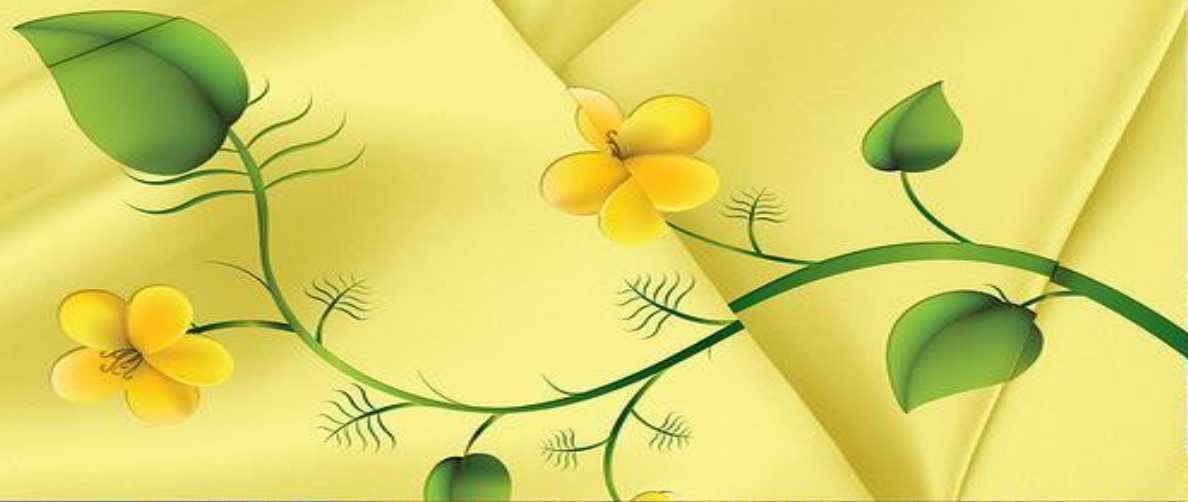
Мәдинә Маликованың әсәрләре аның 20 гә якын китабына тупланган.

Алар арасында “Юлдашлар”, “Казан каласы — таш кала”, “Кар сулары”, “Егетлеккә бер адым” исемле хикәя һәм повесть жыентыклары, “Шәфкәт”, “Басып сайрар талы бар”, “Фидая” исемле роман китаплары бар.

Соңгы елларда аның “Алтын ятымә”, “Ожмах балалары”, “Мендем биек тауларга” исемле роман, пьеса, повесть, хикәяләре, детектив жанрда язылган әсәрләре тупланган китаплары басылып чыкты.

Мәдинә Маликова 1993 елдан Бөтөнтатар “Кызыл Хач” жәмгыяте президенты да.

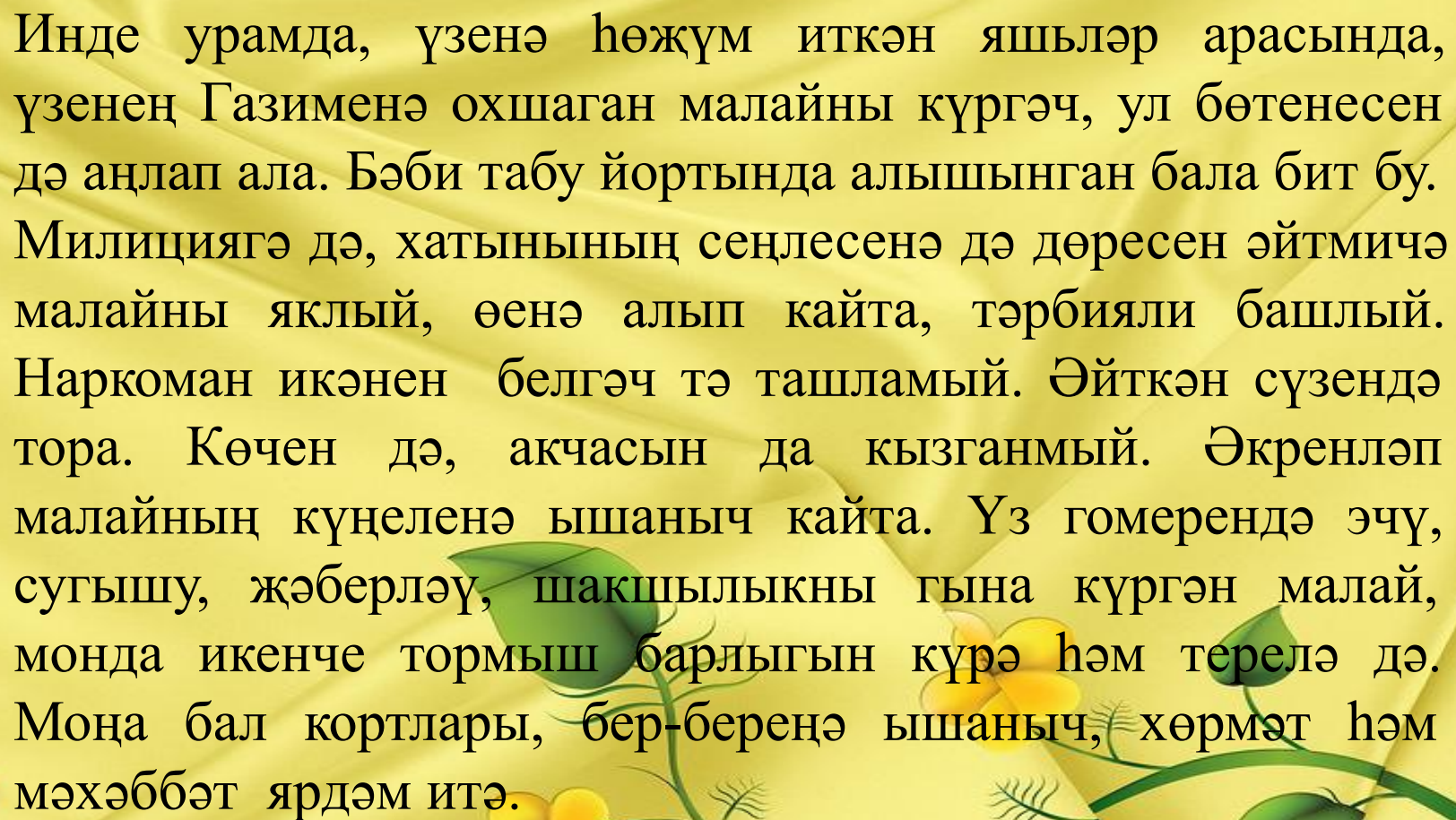
Китапнамә (буктрейлер)
(<https://yandex.ru/video/“Чәчкә+балы”>)

Әсәрнең кыскача эчтәлеге

Гамил

Төп герой Гамил һәм аның гаиләсе үрнәгендә кешенең рухи дөньясы, кешеләр арасындагы катлаулы мөнәсәбәتلәр сурәтләнә. Автор яшәешнең мәгънәсен яхшылыкка, матурлыкка хезмәт итүдә күрә. Гамил нык ихтыяр көче булган кеше буларак күз алдына килеп баса. Аның өчен гаиләсе, уллары беренче урында тора. Сәгъдиясе белән үзенә ошамаган баланы, шикләнсәләр дә, “менә дигән итеп” тәрбиялиләр. “Зөфәр кебек кызыл чәчле булса да, чирләшкә булса да” яраталар, аякка бастыру өчен бик күп көч куялар. Кешеләр сүзен дә күтәрәләр.

Инде урамда, үзенә һөжүм иткән яшьләр арасында, үзенең Газименә охшаган малайны күргәч, ул бөтенесен дә аңлап ала. Бәби табу йортында алышынган бала бит бу. Милициягә дә, хатынының сеңлесенә дә дөрөсен әйтмиçә малайны яклай, өенә алып кайта, тәрбияли башлай. Наркоман икәнән белгәч тә ташламый. Әйткән сүзендә тора. Көчен дә, акчасын да кызганмый. Әкрелләп малайның күңеленә ышаныч кайта. Үз гомерендә эчү, сугышу, жәберләү, шакшылыкны гына күргән малай, монда икенче тормыш барлыгын күрә һәм терелә дә. Моңа бал кортлары, бер-береңә ышаныч, хөрмәт һәм мөхәббәт ярдәм итә.

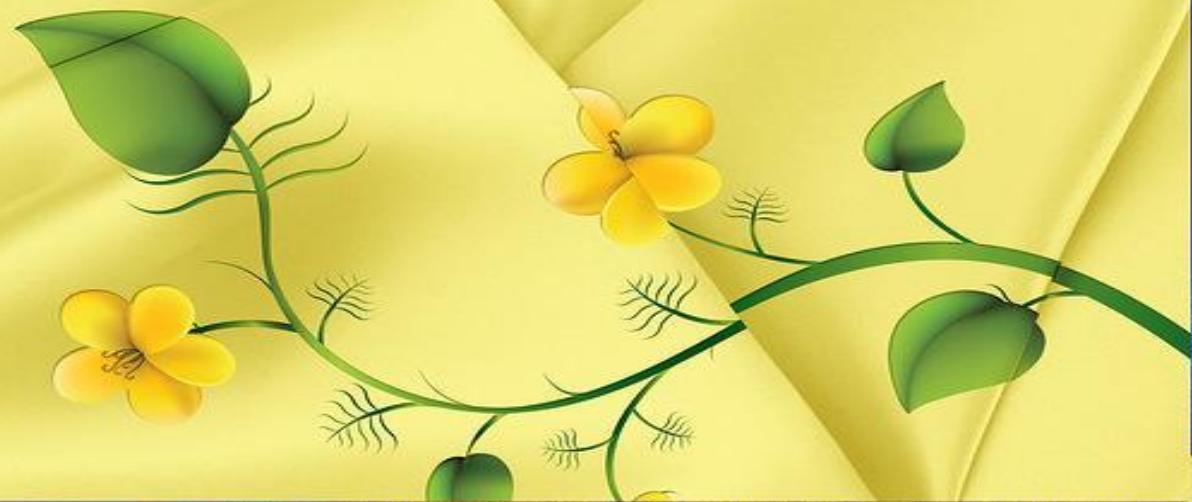
СЭГЪДИЯ

- Сэгъдия уйнап-көлөп, жырлап-биеп кенэ яшэгэн кыз. Авыл мэктебен тэмамлап, Тэтешкэ бухгалтерлар курсына укырга керэ. Төскэ-биткэ матур, буй-сын зифа. Иңнэренэ төшкэн куе кара чэчлэр, тулы иреннэр арасыннан балкып торган энже тешлэр. Хэзер гап-гади авыл хатыны. Гамилне чын күңеленнэн яратып, хөрмэт итеп яши. Балаларына яхшы эни.

**Сэгъдиягэ
хас
сыйфатлар**

**Эльзага
хас
сыйфатлар**

УЕН

The screenshot shows a web browser window with the LearningApps.org website. The browser's address bar displays "learningapps.org" and the page title is "Мәдинә Маликова 'Чәчкә балы'". The website header includes the LearningApps.org logo, a search bar, and navigation links for "Все упражнения", "Новое упражнение", "Мои классы", and "Мои упражнения". The user's account settings are listed as "Настройки аккаунта: Гөлнәра Хәдиева".

The main content area features a task dialog box with the following text:

Задание
Бирелгән характер сыйфатларын, кемгә туры килгәнәнән чыгып, 2 төркемгә бүлегез.

Below the dialog box, the text "Сәгъдиягә сыйфатлар" and "хас сыйфатлар" is partially visible. The dialog box has an "OK" button.

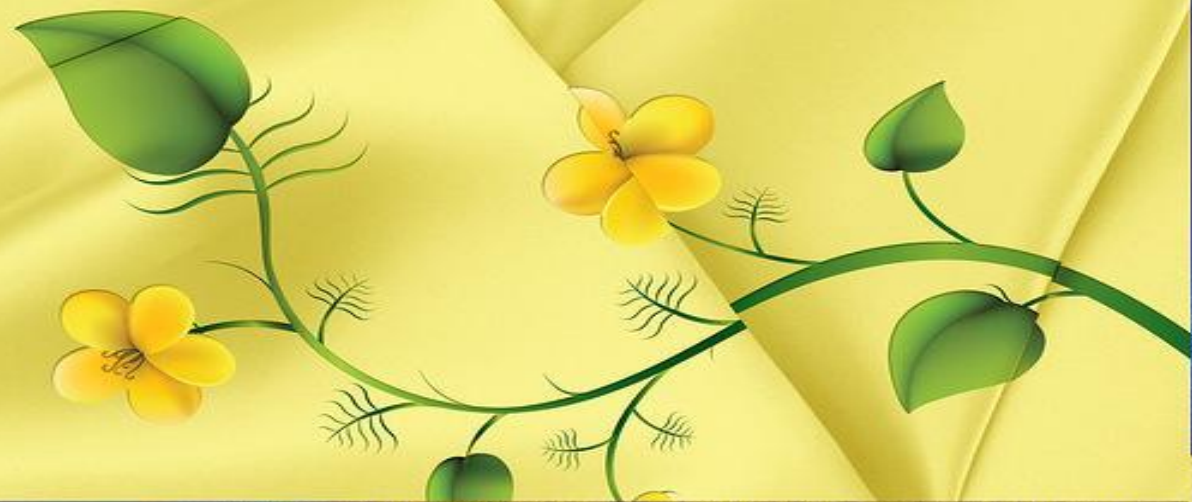
The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date and time: "Тат 23:30 03.08.2020".

ӘСӘРДӘ КҮТӘРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

- Мәхәббәткә тугрылык;
- Күңел сафлығы – рухи гариплек
- Гаилә бәхете - бәхетсезлеге;
- Бала язмышы – ата-ана язмышы;
- Ата-ана һәм бала мөнәсәбәте;
- Рухи кыммәтләр – әхлаксызлык;
- Тәрбия - тирәлек йогынтысы

ИҢ МӨҢИМ МӘСЬӘЛӘ -

Гаиләнең татулыгы, бердәмлеге

Сэгъдия - Гамил

Эльза - Геннадий

Сэгъдия белән Гамил
бер-берсен яратып,
хөрмәт итеп, аңлап,
бер-берсенә таяныч
булып яшиләр.

Тырышлык, сабырлык
һәм үз көчәренә ышану
аларны тагын да
берләштерә.

Бер-берсенә карата
ышаныч югалткан,
бүгенге көн белән генә
яшәүче

Гайнуллиннар гаиләсе

Сәгъдия белән Гамил
исерек башлардан
туган, сәләматлеккә
туймаган малайны үз
балалары итеп,
кадерләп үстерәләр,
тумышыннан хәмергә
булган тартымыннан
арындырып, аякка
бастыралар;

Харитоновлар гаиләсе

Эльза белән Геннадий
Харитоновлар физик
яктан сәләмат орлыктан
туган малайны
бозыклыкта тәрбияләп,
ялганчы, кеше талаучы,
наркотиклар кулланучы
бозык бер зат үстерәләр.

“Диаманта” алымы

1 нче юл. 1 исем (тема).

2 нче юл. 2 сыйфат (теманы ачыклау).

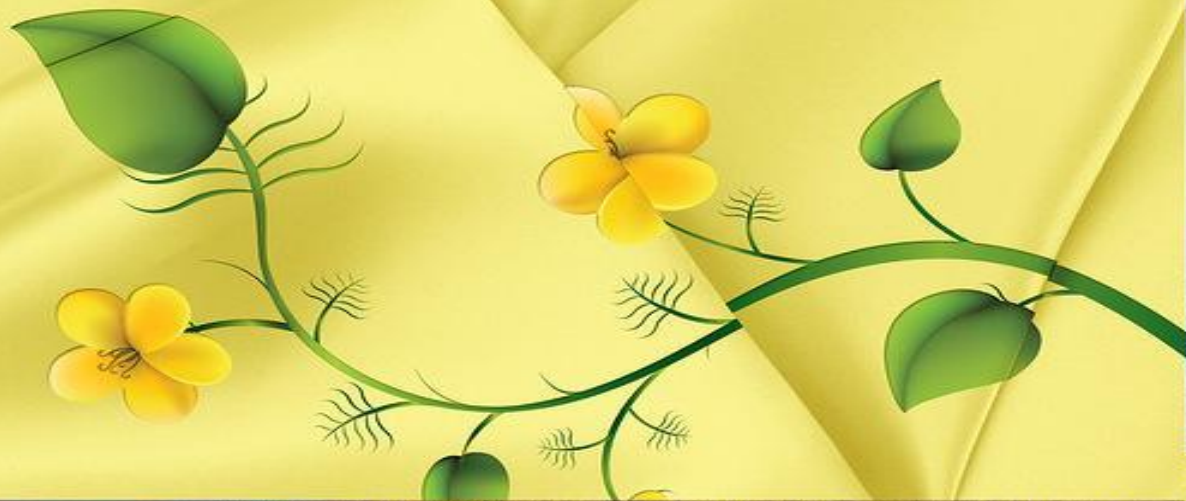
3 нче юл. 3 фигыль (эш, хэл, хәрәкәт).

4 нче юл. 4 сүздән торган жөмлө.

5 нче юл. 3 фигыль (капма-каршы эш, хэл, хәрәкәт)

6 нчы юл. 2 сыйфат (капма-каршы теманы ачыклау).

7 нче юл. 1 исем (капма-каршы тема)

“ЧЫГУ БИЛЕТЫ”

Name			
Date		Period	

	A	B	C	D	E		A	B	C	D	E
1	☐	☐	☐	☐	☐	11	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	12	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	13	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	14	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	15	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	16	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	17	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	18	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	19	☐	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐	☐	20	☐	☐	☐	☐	☐

Test Version: A B C D

Get this form and more at: ZipGrade.com

Copyright 2015 ZipGrade LLC.
This work is available under
Creative Commons Attribution-
ShareAlike 3.0 license.

“ЧЫГУ БИЛЕТЫ”

1. Эсэрдэ бүгөнгө көн кадагына суга торган нинди проблемалар алга куелган?
А. наркомания, эчкечелек В эчкечелек С. наркомания
2. **..Бер генэ бала да начар, явыз булып тумый, бары тик өлкәннэр йогынтысында гына бозыла...** Бу сүзлэр эсэрдөгө кайсы образга туры килэ?
А.Газим В.Жәмил С. Макар
3. Харитоновлар гаилэсенэ хас сыйфатны билгелэргэ
А. тумышыннан хэмергэ тартылган малайны ул телэгөнгөн арындыралар
В. сәламәт малайны бозык итеп тәрбиялилэр
С. сәламәтлеккә туймаган малайны үз балалары итеп, кадерлэп үстэрэлэр.
4. Сөгъдиягэ хас сыйфатны билгелэргэ
А. начар, бозык тормыштан чыгу юлын тапмаучы һәм табарга тырышмаучы
В. аның балалары ана назын урамнан эзли һәм ялганлау, кеше талау юлына баса
С. балаларының бэхете өчен һәр көн, һәр минут тырышучы
5. Макарынң жинаятъ юлына этэрүче сәбәплэр
А. кирэгеннән артык кадерлэу
В. баланы мэхэббәт, шэфкаты, эчкерсез һәм самими аралашудан мэхрүм иту
С. малайга артык игътибар бирү

ӨЙ ЭШЕ

1. М.Маликованың “Чәчкә балы ” әсәре буенча аннотация язарга.
2. Киң күңеллеккә, мәрхәмәтлелеккә 5 халык мәкале язарга.
3. Газета-журнал, интернет материалларын кулланып наркомания турында буклет эшләргә

